

Maciej Wilmanowicz

„Rewolucja i jej krytycy – angielska myśl polityczno-prawna 1688-1716”

Streszczenie

Praca stanowi analizę angielskiej myśli polityczno-prawnej okresu rewolucyjnej zmiany funkcjonowania monarchii, w latach pomiędzy upadkiem reżimu króla Jakuba II Stuarta w wyniku Chwalebnej Rewolucji a przyjęciem tzw. „Septennial Act” (1688-1716). Poprzez zestawienie konserwatywnego charakteru, dominującej w okresie rewolucyjnym, teorii polityczno-prawnej z głębokością faktycznej reorganizacji struktury instytucjonalnej państwa oraz logiki stojącej za działaniami organów państwowych i pozapaństwowych ośrodków nacisku, wskazano problematyczny charakter podejmowanych przez angielski naród polityczny działań, których efektem było powstanie pierwszego pełnoprawnego systemu władzy parlamentarnej. W toku analizy wskazano paradoksalne konsekwencje upadku modelu władzy królewskiej, opartego na prerogatywie monarszej, jak również następstwa włączenia parlamentu w proces aktywnego rządzenia państwem, które nie ograniczały się wyłącznie do prostego przeniesienia kompetencji, lecz prowadziły do wpisania reprezentowanej w Westminsterze wspólnoty w dynamikę życia politycznego i ekonomicznego, przyczyniając się tym samym do zakwestionowania relewantności dawnych kategorii analitycznych, w tym przede wszystkim tradycyjnego ideału jedności wspólnoty, rządzonej przez obiektywne normy racjonalnego systemu prawnego. Przyjmując perspektywę rozbieżności pomiędzy konserwatyzmem języka a rewolucyjnością rzeczywistych przemian instytucjonalnych, po raz pierwszy na gruncie polskim wskazano kluczowe problemy związane z formowaniem się najstarszej pełnoprawnej formy rządów parlamentarnych (m.in. kwestie partii politycznej, doraźności podejmowanych działań legislacyjnych, lobbingu). W efekcie wskazano również zasadniczą krytykę najbardziej kontrowersyjnych obszarów funkcjonowania parlamentarnego systemu władzy, której znaczenie, ze względu na współczesną powszechność parlamentaryzmu, wykracza poza wąski kontekst historyczny, w którym została pierwotnie sformułowana.